

SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU STAŻU W PLACÓWCE GAN BALAGAN W SOFII, W BUŁGARII

Między 22 czerwca, a 6 lipca 2025 roku Panie Patrycja Pawlik, Anastazja Steckiewicz, Ewelina Olejnik, Kamila Purgat, Olha Hrab oraz Pan Krzysztof Fydryszek odbyli zagraniczny staż w przedszkolu Gan Balagan, które mieści się przy Ekzarh Yosif Street w Sofii w Bułgarii. Staż trwał łącznie 12 dni. Opiekunem administracyjnym oraz tłumaczem był Pan Marcin Gołda, dyrektor przedszkola NUBO.

Celem stażu było zdobycie wiedzy i doświadczenia w zakresie nauczania dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) z wykorzystaniem elementów edukacji żydowskiej. Głównymi zadaniami stażystek były obserwacja, asystowanie oraz praktyka w placówce założonej i prowadzonej przez lokalną społeczność żydowską.

Gan Balagan jest żydowskim przedszkolem znajdującym się w Sofii, stolicy Bułgarii. Do przedszkola uczęszcza około siedemdziesięcioro dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Placówka Gan Balagan tworzy przestrzeń, w której ba nowo odnawiająca się społeczność żydowska ma szansę rozwijać u dzieci poczucie tożsamości narodowej, przynależności oraz daje dzieciom możliwość odkrywania swoich korzeni. Dzieci, których rodziny są częściowo związane z Judaizmem, mogą wspólnie uczyć się o swojej kulturze, wartościach i celebrować Żydowskie święta, co ciekawe do przedszkola uczęszcza też dziecko z rodziny muzułmańskiej, głównie ze względu na zachowanie koszerności pożywienia.

Głównym zadaniem uczestników podczas pierwszego tygodnia stażu (23.06 - 28.06.2025r.) była obserwacja placówki, pracy nauczycieli oraz dzieci. Stażyści na czas trwania szkolenia **zostali przydzieleni do poszczególnych grup wiekowych.** Pani Anastazja Steckiewicz wraz z Panią Patrycją Pawlik prowadziły obserwacje w grupie najstarszej dzieci 5 i 6 letnich. Pani Ewelina Olejnik wraz z Panią Kamilą Purgat zostały skierowane do grupy najmłodszej (dzieci w wieku od 3 do 4 lat). Pan Krzysztof Jonasz Fydryszek wraz z Panią Olhą Hrab prowadzili obserwacje w grupie dzieci w wieku 4-5 lat. Każda z grup znajdowała się w osobnej sali.

Podczas pierwszego tygodnia stażu uczestnicy zaobserwowali metody pracy z dziećmi, które funkcjonują w placówce Gan Balagan. Przedszkole funkcjonuje zgodnie z założeniami filozofii Reggio Emilia. Jest to podejście edukacyjne w którym dziecko stoi w centrum uwagi i jest postrzegane jako kompetentne, ciekawe świata i pełne potencjału, niejednokrotnie wyznaczające kierunek edukacji – co mogli zaobserwować uczestnicy stażu podczas wizyty w przedszkolu Gan Balagan.

Filozofia Reggio Emilia zachęca dzieci do eksplorowania otoczenia, wyrażania siebie poprzez różnorodne „języki” (np. przez ruch, taniec, twórczość plastyczną, konstruowanie) i konstruowanie swojej wiedzy poprzez interakcje z nauczycielami, rówieśnikami i środowiskiem. Przestrzeń, jako trzeci nauczyciel odgrywa istotną rolę w procesie nauczania w placówce Gan Balagan. Środowisko jest zaprojektowane w taki sposób, aby zachęcać, stymulować i wspierać eksplorację i chęć odkrywania wśród dzieci.

Na przestrzeni pierwszego tygodnia stażu uczestnicy zaobserwowali, że nauczyciele rozwijali wiedzę dzieci w oparciu o tematy, którymi one były aktualnie zainteresowane, na równi z założonymi ogólnie tematami miesiąca. **Podczas dwutygodniowego stażu głównymi tematami w każdej z grup były owady oraz komunikacja** – rozumiana jako środki komunikacji (w grupach młodszych), ale także jako porozumienie. Temat komunikacji był z kolei silnie związany z tematem miesiąca przewidzianym w programie Edukacji Żydowskiej. Temat ten poruszał jedną z żydowskich wartości – Bikkoret Tov, czyli konstruktywną krytykę. Podczas rozmów z nauczycielami stażyści dowiedzieli się, że program Edukacji Żydowskiej przewidziany na rok szkolny jest oparty o rozwijanie wiedzy na temat świąt i tradycji judaistycznych, a także o przekazywanie wartości pochodzących z Tory. Dodatkowo dwa razy w tygodniu w placówce prowadzone są zajęcia z języka hebrajskiego, przewidziane dla każdej z grup wiekowych, wszystkie posiłki są kosherne, a także co piątek dzieci obchodzą Szabat.

Filozofia Reggio Emilia wspiera założenia Edukacji Żydowskiej placówki Gan Balagan ze względu na silny nacisk na tworzenie więzi i wspólnoty. Oba podejścia podkreślają wagę współpracy (między nauczycielami, rodzicami i szerzej pojmowaną społecznością) dla tworzenia silniejszych więzi, odnawiania poczucia przynależności, ale przede wszystkim do wzięcia wspólnej odpowiedzialności za edukację i rozwój dzieci.

Z obserwacji wynika, iż głównymi metodami pracy z dziećmi w placówce Gan Balagan są: projekt, praca grupowa, praca indywidualna, praca z materiałem poruszającym wyobraźnię (tzw. luźny materiał, np. kartonowe pudełka, klocki itp), tworzenie kącików eksploracji, gdzie dzieci mogą pogłębiać swoją wiedzę, wspólna rozmowa z dziećmi. Również zajęcia artystyczne, muzyczne i ruchowe odgrywają bardzo ważną rolę w edukacji dzieci.

W dniu 27.06. w każdej z grup odbyły się przygotowania do Szabatu. Uczestnicy stażu mieli okazję zaobserwować jak wyglądają typowe aktywności w każdej z grup. Od rana odbyły się zajęcia kulinarne, dzieci przygotowywały chałkę przeznaczoną na wspólny, popołudniowy posiłek, brały udział w grach,

śpiewały piosenki i przypominały sobie co jest potrzebne do kolacji szabatowej. Dzieci wraz z nauczycielami odtwarzały również rytuał kolacji Szabatowej przy wspólnym stole: zapalały świece, dzieliły się chałką, piły sok winogronowy, odmawiały modlitwę.

W dniu 28.06. uczestnicy stażu w ramach rozwijania wiedzy na temat kultury żydowskiej odwiedzili sąsiadującą z placówką Synagogę, gdzie zapoznali się z jej historią, elementami oraz wystrojem. Podczas oprowadzania po synagodze została im zwrócona uwaga na posiadane podziały rodzajów synagog. Dwa podstawowe to synagogi: Aszkenazyjska (odłam społeczności żydowskiej, zamieszkujący środkową, wschodnią i częściowo zachodnią Europę, związany z kulturą jidysz, aszkenazyjscy żydzi stanowią 80% wszystkich żydów na Świecie) oraz Sefardyjska (potomkowie Żydów wypędzonych z terenów Królestwa Kastylii i Aragonii w roku 1492 na mocy tzw. Edyktu z Grenady, wydanego przez Królów Katolickich). Innym ważnym podziałem występującym w Synagogach to stopień restrykcyjnego podejścia do Słowa Tory w podziale na: Ultraortodoksyjną, Ortodoksyjną, Konserwatywną, Reformowaną i Postępową. Każda z w/w Synagog ma znaczące różnice i tylko ortodoksyjna synagoga i konserwatywna uznają się za prawdziwe synagogi.

Podczas drugiego tygodnia stażu (tj. 30.06. – 05.07. 2025r.) do uczestnicy pod asystą nauczycieli prowadzących grupy wykonywali zadania praktyczne: asystowali w zajęciach edukacyjnych oraz zajęciach dodatkowych. Stażyści wzięli udział w organizacji i prowadzeniu zajęć muzycznych, plastycznych, ruchowych oraz wycieczki poza teren placówki. Do ich zadań należało także porządkowanie przestrzeni, organizacja grupy, przygotowywanie materiałów i przestrzeni do zajęć z nauczycielami prowadzącymi, dokumentowanie procesu twórczego i edukacyjnego dzieci, opisywanie stworzonej dokumentacji wizualnej. W dniach 30 czerwca i 1 lipca stażyści uczestniczyli w roli słuchaczy w zajęciach z języka hebrajskiego w grupach 3-4 latków oraz 4-5 latków. W dniu 2.07. stażyści wraz z najstarszą grupą (dzieci 5-6 latnie) udali się na wycieczkę na lotnisko. 3.07 w grupie 4-5 latków odbyło się przedstawienie dla rodziców, które przygotowywały dzieci wraz z nauczycielami i asystą stażystów. W dniu 4 lipca stażyści pomagali w przygotowaniach do zajęć szabatowych.

W dniu 5.07.2025 r. uczestnicy stażu wzięli udział w przygotowanej przez kadrę placówki Gan Balagan prelekcji dotyczącej historii powstania przedszkola i odnawianiu społeczności żydowskiej w Sofii. Nauczyciele przygotowali również prezentacje o metodach pracy z dziećmi, o podejściu Reggio Emilia a także o celach i głównych założeniach Edukacji Żydowskiej.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

SHALOM
Organization of the Jews
in Bulgaria

FUNDACJA
SPIN

nubo